Anul al 58-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { În România 3 lei / În străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G.le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 120 Miercuri 7 Mai 1941
12 Pagini

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACTIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ŢARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CALATORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei UNIV.-SPORT 500 lei

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Noul cod economic

Sub presiunea împrejurărilor şi urmând exemplul mai tuturor ţărilor din lume, economia noastră naţională a evoluat simţitor în ultimii ani spre regimul economiei controlate şi dirijate. Dela măsurile de apărare a monetei, începând cu restricţiunile impuse comerţului de devize în 1932, am trecut la controlul schimbului de mărfuri cu străinătatea, apoi la regimul contingentării, al schimburilor prin compensaţii, prime economice şi valutare, etc., pentru ca exerciţiul controlului de stat să cuprindă treptat şi comerţul intern, dimpreună cu toate activităţile industriale, bancare, din cuprinsul ţării.

Măsurile legislative şi administrative luate în această direcţie au fost însă sporadice, fără legătură între ele, de multe ori nestudiate şi prea adeseori bătându-se în cap unele cu altele. Din această cauză rezultatele culese n'au corespuns aşteptărilor, ba de atâtea ori împingând la situaţii exact pe dos decât cele urmărite.

Greşeala a fost în primul rând, că nu se pleca dela o scrutare adâncă a nevoilor şi realităţilor economice, de la îmbrăţişarea lor într'o concepţie clară a principiilor pe care urma să se reazeme noua orientare a politicei noastre economice, care să se fi transpus într'un sistem general de măsuri coordonate, cu o unitate de conducere, având în mână un aparat de executare cu atribuţiuni precise.

Numai în ce priveşte reglementarea pieţei interne, s'a venit în ultimii doi ani cu o puzderie de legiuiri: un nou decret-lege pentru înfrânarea şi reprimarea speculei (18 N-brie 1939); cu decretul-lege pentru activarea producţiei, controlul preţurilor la produsele industriale, agricole şi la produsele importate (4 Martie 1940) şi modificările ulterioare de rigoare; apoi, cu decretul-lege pentru reprimarea sabotajului şi modificările inerente cu decretul-lege pentru abrogarea unor dispoziţiuni referitoare la reglementarea preţurilor cum şi cu toată avalanşa de dispoziţiuni privitoare la blocări şi deblocări de mărfuri şi produse, la fixări de preţuri maximale şi minimale, la creieri de tipuri standard pentru unele produse sau confecţiuni, la încercări de raţionalizare a consemnului, etc., etc.

S'a recunoscut atunci necesitatea contopirii ministerului coordonării în cel al economiei naţionale, ceeace a înlăturat din primul moment dualismul hotărîrilor şi al iniţiativelor.

Dar atât nu era de ajuns pentru netezirea terenului şi deschiderea posibilităţilor de lucru. Era nevoe şi de o contopire într'un singur cod a tuturor dispoziţiunilor legale şi regulamentare elaborate în ultimii ani, privitoare la îndrumarea şi controlul activităţilor economice, după ce vor fi fost puse de acord şi redactate în forme cât mai clare şi precise.

Această operă necesară de unificare selecţionată s'a făcut, în fine, prin noul decret-lege apărut în Monitorul Oficial din 3 Mai a. c., privitor la **activarea producţiei, regimul preţurilor, reprimarea speculei ilicite şi a sabotajului economic.**

Această lucrare de codificare a multiplelor şi complexelor legiuiri în vigoare, aplicabile unor materii înrudite şi conexe, aduce nu numai o simplificare foarte binevenită ca să netezească drumul şi să fixeze mai bine planul de acţiune urmărit, dar şi o metodă mai eficace de intervenţie a Statului în raporturile economice, cum şi de disciplinare a forţelor economice ale ţării, metodă investită cu toate atributele autorităţii şi ale principiului unităţii de comandă.

Examinarea economiei noului cod va face obiectul unui alt articol.

Săptămâna internaţională

Sfârşitul campaniei din Balcani, prin ocuparea teritoriului grec, a încheiat încă un capitol al războiului în curs. Desigur nu ultimul. Din potrivă mai probabil izvor al unor alte capitole pe planul militar al desfăşurării războiului în această regiune europeană şi în Orientul apropiat.

De pe acuma evenimente serioase se petrec, printre cari conflictul dintre Irak şi Anglia atrage atenţiunea prin gravitatea lui locală şi prin consecinţele lui posibile.

Intre timp însă în regiunea balcanică se pregăteşte de pe acum alcătuirea unei noui ordine. După cum rezultă din ştirile sosite dela Berlin, diferite măsuri luate ca şi delimitările teritoriale, nu trebuesc considerate încă drept „definitive". Au avut loc consfătuiri în această privinţă; d-nii Ribbentrop şi Ciano s'au întâlnit la Viena pentru a discuta diferitele aspecte ale problemelor balcanice. O reglementare definitivă pare însă a fi lăsată viitorului, când ansamblul problemelor, aspectul lor teritorial, etnic, economic şi politic vor putea fi luate în examinare, ţinându-se seama de toate părţile interesate şi fixându-se discuţiunea, la momentul oportun, pe planul general al stabilirei noului ordine europene.

Până atunci presa germană a calificat drept „reglementare provizorie" anumite noui orânduiri balcanice. Totuşi după cum ne-a comunicat corespondentul nostru din Berlin, în cercurile politice germane se consideră ca definitive încorporările teritoriale făcute de pe acum de Germania şi Italia.

Un guvern a fost alcătuit la Atena sub preşedinţia generalului Ciolakoglu, care a decretat demobilizarea armatei elene. Ştirile din izvor german arată că Reichul este hotărît să colaboreze cu noul guvern.

In Serbia ocupată s'a alcătuit deasemenea un nou guvern, miniştrii la diferitele departamente purtând titlul de „comisari". Majoritatea acestora fac parte din gruparea politică a d-lui Stoiadinovici.

O chestiune care s'a pus imediat ce s'au terminat operaţiile militare în Balcani, este aceea a relaţiilor germano-turce. Ştirile din izvor german desmint versiunile după care ar exista o tensiune între cele două ţări. Dimpotrivă se afirmă că relaţiile sunt din ce în ce mai bune, Turcia fiind hotărîtă să-şi păstreze atitudinea ei de nebeligeranţă.

D. Saracioglu, ministrul de externe al Turciei, cu prilejul întrunirei grupului parlamentar al partidului republican, a făcut o expunere asupra situaţiei militare şi diplomatice, răspunzând în acelaş timp diferitelor întrebări ce i-au fost puse de deputaţi.

Pe de altă parte versiunea după care d. Ismet Inonu, preşedintele republicei turce ar proecta o călătorie la Berlin, n'a fost confirmată.

S'a comentat ca un semn îmbucurător pentru dezvoltarea relaţiilor turco-germane, înapoerea d-lui von Pappen, ambasadorul Reichului, la Ankara.

Cu toate aceste diverse manifestări cari ar îndreptăţi o considerare mai optimistă a evenimentelor în această direcţiune, evacuarea Istanbului pe socoteala guvernului turc, continuă să se facă. Evenimentele din Irak au pus şi ele guvernul din Ankara în faţa unor fapte noui şi un consiliu de miniştri s'a întrunit la Ankara pentru a examina situaţia.

*

Conflictul anglo-irakian născut — aparent — dintr'o controversă în ce priveşte interpretarea acordului dintre Anglia şi Irak pentru transitarea trupelor britanice pe teritoriul Irakului — s'a agravat în ultimele zile şi el — după cum afirmă ştirile din sursă germană — ar îngrijora cercurile politice britanice, în deosebi, din cauza marilor interese petrolifere pe care le are Anglia în acea regiune.

*

Trecând, în altă ordine a evenimentelor internaţionale, subliniem atitudinea din ce în ce mai pronunţată în susţinerea Angliei, a Statelor-Unite. Declaraţiile recente ale d-lui Roosevelt şi ale miniştrilor ei de externe şi de marină ca şi hotărîrea de a se extinde patrularea mărilor de către vasele de război americane, au dat raporturilor germano-americane un caracter acut. Totuşi ştirile venite din Berlin arată că cercurile autorizate germane consideră, în linişte, eventualitatea incidentelor posibile din cauza hotărîrilor Statelor-Unite, lăsând acestora întreaga lor răspundere, întrucât Reichul a declarat de mai înainte că orice vas va fi întâlnit în zona de război, va fi scufundat de submarinele germane.

Intr'un interview acordat de d Goebbels d-lui Condahy, fost ambasador al Statelor-Unite la Bruxelles, interview apărut în ziarul american „New-York Times", ministrul german a declarat între altele că Germania „nu subestimează însemnătatea eventualităţii intrării în război a Statelor-Unite, dar Germania nu se teme, pe de altă parte, de rezultatele militare ale unei participări a Statelor-Unite la război". D. Goebbels e de părere că o asemenea eventualitate ar duce „la o prelungire a războiului şi ar avea drept urmare o stânjenire a economiei mondiale, o sporire a sărăciei şi mizeriei, precum şi a dezordinelor".

D. Goebbels consideră însă, că din punct de vedere militar, ajutorul pe care l-ar putea da Statele-Unite Angliei ar fi tardiv, întrucât — spune d-sa — „este o certitudine militară că Anglia va

(Continuare în pag. 2-a)

COMEMORAREA LUI ION C. BRĂTIANU

Serviciul religios oficiat de I. P. S. Mitropolit Bălan al Ardealului
(Darea de seamă în corpul ziarului)

O DESMINŢIRE A MARINEI AMERICANE

Washington, 4 (Rador). — Corespondentul agenţiei „D.N.B." transmite:

Ministerul marinei desmite ştirea că vase de război americane ar fi întovărăşit transporturile de material de război trimis Angliei prin Canalul de Suez.

Nici un vas de război—afirmă ministerul nu a luat parte în vre-un convoi.

Incendiu catastrofal in insulele Filipine

25.000 locuitori rămaşi fără adăpost

New York 4 (Rador). — Associated Press află că cel mai mare incendiu, înregistrat până acum în istoria insulelor Filipine, a izbucnit într'un ţinut foarte populat din Manilla.

Cel puţin 25.000 locuitori au rămas fără adăpost.

Până în prezent nu s'au descoperit decât 3 morţi.

Pagubele se ridică la circa cinci sute de mii de dolari.

Lipsa de apă şi un vânt puternic au contribuit la întinderea incendiului.

Mari inundaţii in Brazilia

O PARTE IMPORTANTA DIN RECOLTA DE OREZ COMPROMISA.—NUMEROASE FAMILII RAMASE FARA ADAPOST

Rio de Janeiro, 4 (Rador). — O uriaşă rupere de nori a produs mari inundaţii în provincia braziliană Rio Grande.

O parte importantă din recolta de orez este compromisă.

Câteva cartiere din oraşul Porto sunt cu totul sub apă, numeroase familii rămânând fără adăpost.

Se crede că s'au produs pagube cum nu au mai fost înregistrate niciodată.

In împrejurimile capitalei şi alte ţinuturi ,circulaţia se face foarte greu.

SPECULA RESTAURATORILOR

Faptul că pe piaţă nu se găsesc din abundenţă anumite articole alimentare, determină în mod firesc scumpirea lor, dar şi specula ia o formă din ce în ce mai îndrăzneaţă.

In ce priveşte consumul cărnii, oficialitatea constată că anul trecut, 1940, în toată luna Aprilie s'au tăiat în Capitală 37.842 miei pe când anul acesta numai de Paşti s'au tăiat 47.029 miei, dar tot oficialitatea dă amănuntul că s'au dat măcelarilor detaliişti din Hala Ghica o cantitate de 150 vite mari şi 200 porci, dintre cari n'au fost aduşi la vânzare decât 2 boi şi 7 porci.

Supravegherea trebue înzecită pentru că toţi oamenii cu răspundere ştiu din experienţă că hrana populaţiei, problemă de esenţă economică, poate deveni o problemă socială plină de neprevăzut şi de îngrijorări.

In legătură cu aceasta, vitrinele încărcate cu bunătăţi cu preţuri astronomice şi procedeele unora dintre restauratori, trebue deasemenea să formeze obiectul atenţiei organelor de control.

Gospodarii şi gospodinele nu găsesc carne, dar la restaurante (nu vorbim de cele de la periferie), o friptură de porc costă 120 lei şi o friptură de vacă 140 lei. Dacă restauratorii şi-au procurat carnea cu preţul fixat de autorităţi, cum de li se îngădue o asemenea exagerare care îi face să ia clientului un preţ împătrit decât cel firesc?

Scuza restauratorilor este că ei sunt nevoiţi să plăteasc mărfurile prime, pe sub mână, mai mult de cât preţul oficial ştiind că diferenţa o încasează sigur, dela clienţi.

Scuza e mai gravă decât specula, pentru că procedeul birtaşilor dă măcelarilor posibilitatea să-şi aleagă clienţii cari plătesc mai mult şi aci poate fi şi explicaţia constatărilor făcute cu prilejul anchetei din hala Ghica.

Dar se obiectează: friptur-ile sunt pentru cei cu bani mulţi; pentru cei cu venituri fixe, sunt menuu-rile tarifate cu 70 ori cu 90 lei.

O anchetă sumară ar constata că povestea acestor „menuu-uri" e la fel cu a încălţămintei „standard".

Faptul că orice consumator trebue să anunţe dela început că vrea să ia mâncăruri tarifate, hotărăşte şi calitatea şi mărimea porţiei, iar serviciul face pe client să renunţe să mai repete experienţa.

Un control al preţurilor la restaurante, ar impune patronilor să nu mai dea furnizorilor lor preţurile exagerate de azi, şi astfel s'ar găsi alimente — pentru cât mai mulţi — la preţurile fixate de autorităţi.

Nu mai pot fi lăsate lucrurile în voia celor prea lacomi de câştig şi de aceia nu ne îndoim că oficialitatea va privi şi acest aspect al scumpirii traiului de toate zilele.

RĂSPUNSUL MM.LL. REGELE MIHAI ŞI REGINA MAMĂ ELENA LA TELEGRAMELE OMAGIALE TRIMISE DE D. GENERAL ANTONESCU

La telegramele omagiale trimise de d. general Antonescu, cu ocazia zilei Majestăţii Sale Reginei Mame Elena, Conducătorul Statului a primit următoarele răspunsuri:

DOMNULUI GENERAL ANTONESCU, CONDUCATORUL STATULUI

Mişcat de bunele urări ce-Mi faceţi, cu ocazia onomasticei Majestăţii Sale Regina Elena, Vă mulţumesc şi Vă asigur de toată afecţiunea Mea.

MIHAI

DOMNULUI GENERAL ANTONESCU, CONDUCATORUL STATULUI

Mulţumesc din toată inima, Dumneavoastră şi Guvernului, pentru sentimentele ce-Mi exprimaţi şi Vă rog să fiţi interpretul recunoştinţei Mele, pe lângă toţi acei care s'au gândit la Mine astăzi.

ELENA

DECLARAŢIA GUVERNULUI GERMAN

CITITĂ DE FUEHRER IN ŞEDINŢA REICHSTAGULUI

Berlin, 4 (Rador). — Fuehrerul a dat citire în şedinţa de Duminică a Reichstagului unei declaraţii a guvernului Reichului, în care se spune între altele:

Intr'o epocă în care actele sunt totul, iar cuvintele puţin, nu am intenţia de a mă prezenta mai adesea decât este indispensabil în faţa dv., reprezentanţii aleşi ai poporului german.

V'am vorbit pentru prima dată la începutul războiului în clipa când, din cauza conspiraţiei anglo-franceze contra păcii, dase greş orice încercare de a se realiza un acord, — altfel de bună seamă posibil cu Polonia.

STRADUINŢELE GERMANE DE A SE AJUNGE LA O COLABORARE CU ANGLIA AU DAT GREŞ

Toate străduinţele mele de a se realiza o înţelegere şi chiar o colaborare durabilă şi amicală tocmai cu Anglia au dat deasemeni greş, din cauza dorinţei şi voinţei unui mic grup de oameni, fie din motive de ură, fie din interese materiale, care nu şi-au ascuns hotărîrea de a voi războiul cu orice preţ. Aceşti oameni nu sunt altcineva decât d. Churchill şi complicii săi, cari formează actualmente guvernul britanic.

Aceste aspiraţiuni au fost încurajate în mod făţiş de aşa zisele mari democraţii atât de această parte, cât şi de cealaltă parte a Oceanului.

Intr'o epocă de nemulţumiri crescânde ale popoarelor, cu artificiile lor guvernamentale fără succes, oamenii responsabili au crezut că problemele, care numai puteau fi stăpânite, vor fi rezolvate mai repede pe calea războiului.

In spatele lor se afla capitalul internaţional evreesc al băncilor, al burselor şi al întreprinzătorilor de industrii de armament, cari sperau, — căci aceasta le reuşise mai înainte, — să obţină posibilităţile unei mari afaceri, deşi ea nu era curată. Şi, tot ca mai înainte, erau dispuşi, fără nici un scrupul, să sacrifice sângele popoarelor în favoarea aurului. Astfel a început războiul.

Câteva săptămâni după aceea, statul care, cel dintâi, se lăsase foarte lesne atras în favoarea intereselor financiare şi de ordin capitalist ale acestor aţâţători de focuri, era învins.

UN NOU APEL ADRESAT ANGLIEI

In aceste condiţii, m'am simţit obligat faţă de poporul nostru german şi faţă de un mare număr de oameni cinstiţi şi inocenţi să adresez un nou apel Angliei, spre a se pune capăt ororilor unui război dus cu ajutorul armelor moderne. Am atras atenţia că atacurile artileriei grele cu tragere îndepărtată contra localităţilor civile nu ar pricinui decât distrugerea mutuală a unor vaste regiuni.

Am subliniat îndeosebi că punerea în acţiune a aviaţiei va provoca, prin marea sa rază de acţiune, distrugerea unei civilizaţii de secole.

Fuehrerul

Aţâţătorii britanici şi oamenii lor din culise, evreii capitalişti, nu au avut altă declaraţie de făcut la apelul meu la omenie decât presupunerea că poporul german este slab. In această clipă au început campania prin Belgia şi Olanda contra Germaniei. Scopul era acum, după ce atentatul contra aprovizionării cu minereu dase greş, să se înainteze până la Rin, târându-se Belgia şi Olanda, şi să se elimine prin însuşi acest fapt regiunile în care se prelucrează şi se transformă minereurile.

LUPTA CEA MAI MEMORABILA DIN ISTORIA GERMANIEI

La 10 Mai anul trecut a început lupta care este poate cea mai memorabilă din istoria Germaniei.

Liniile inamice au fost străpunse şi au fost creiate astfel condiţiile prealabile pentru operaţia care a constituit începutul celei mai mari dintre bătăliile de distrugere din istoria mondială. Franţa s'a prăbuşit. Belgia şi Olanda au fost ocupate şi formaţiunile britanice au părăsit învinse şi fără urme continentul european în ruină.

La 19 Iulie 1940 am convocat pentru a treia oară Reichstagul german. Am profitat de această reuniune pentru a sfătui lumea să facă pace. Nu m'am îndoit că speranţele mele în această direcţie nu puteau fi decât mi-

(Continuare in pag. 9-a)

Un mesaj al populaţiei slovene din Lubliana adresat Ducelui

Lubiana, 4 (Rador). — Reprezentanţii populaţiunei slovene, din noua provincie Lubiana, au trimis Ducelui un mesaj, prin care exprimă respectuoasă credinţă regelui împărat şi vie recunoştinţă Ducelui pentru generoasele măsuri de stat luate cu privire la populaţia slovenă.

„Respectul pentru limba şi cultura noastră — spune mesajul — ne arată sensul de înaltă dreptate romană, prin care Italia ştie să guverneze popoarele care se află sub protecţia sa. Poporul sloven va arăta prin fapte recunoştinţa şi încrederea lui".

Noui declaraţii ale colonelului Lindbergh

în legătură cu pregătirea aviaţiei americane

Saint Louis, 4 (Rador). — Vorbind pentru prima dată după demisia sa din armată Lindbergh a declarat din nou că armata americană, şi mai ales aviaţia, nu sunt deajuns de pregătite pentru a duce un război victorios.

Cu acest prilej, oratorul a declarat că, după vizita sa în Germania, a vrut să informeze pe d. Baldwin, pe atunci prim ministru al Marei Britanii, şi alte personalităţi brtanice asupra adevăratei puteri a aviaţiei germane. Dar, deşi a fost foarte bine primit, ori de câte ori voia să aducă vorba despre această problemă, interlocutorii săi englezi schimbau discuţia.

IN PAG. 3 ŞI 4
IMPRESIONANTUL PELERINAJ LA MORMÂNTUL LUI ION C. BRĂTIANU

Sfinţirea bisericii de lemn din Albac
(Darea de seamă în corpul ziarului)

Asistenţa în timpul comemorării dela Florica
(Darea de seamă în corpul ziarului)